

A FÜGEFA

növényvilága

A *eperfügefa* vagy *vadfügefa*, a *Ficus sycomorus* il/í (héb. *sikmá*, gör. *szükomorea*), az eperfafélék (Moraceae) családjába tartozik. Magasra nő, gyökerei szétágazóak, lombkoronája közel van a talajhoz. Ezért Zákheus, aki kistermetű ember volt, könnyen fel tudott mászni rá (Lk 19,4). Levelei hasonlítanak az eperfa leveleihez. Fája kemény, gyümölcse hasonlít a nemesfügefa gyümölcséhez, de nem olyan édes. Palesztinába Egyiptomból került át, és mint ilyen, kedveli a forró éghajlatot.

A *nemesfügefa*, *Ficus carica* (héb. *lő éná*, gör. *szüké*), szintén az eperfafélék családjába tartozik. Széles körben elterjedt fa. Elsősorban Törökország ázsiai részétől Indiáig, de általánosságban őshonos a mediterrán éghajlatú területeken.

Ennek a fügefának három kerti változata ismeretes: a szmirnai, a közönséges és a fehér füge. A szmirnai fügék virágai önbeporzók, és az érett termésben sok mag található, ez adja a termés kiváló minőségét, és jellegzetes, kissé dióra emlékeztető ízét. A közönséges fügének magnélküli termései vannak, a fehér fügében pedig az előbbi kettő tulajdonságai keverednek.

A nemesfügefa gyümölcse húsos falú, körte alakú és lédús. Az Égei-tenger környékének egyik legrégebben termesztett gyümölcse. Az ókori görögök legfontosabb táplálékai közé tartozott. A spártaiak különösen ünnepi lakomáikon fogyasztották. A római vallás gyakorlatában Bacchus szent növénye volt, és a szertartásokban használták fel. A mediterrán országokban elterjedten fogyasztják friss és szárított formában. A gyümölcs sok kalciumot, foszfort és vasat tartalmaz.

Palesztinában gyakran megtalálható vadon és kertekben egyaránt. Az Ígéret Földje áldásai közé tartozik: „...búzát és árpát, szőlőt, fügét és gránátalmát termő földre, olajfáknak és méznek a földjére” visz be Isten (5Móz 8,8). Mózes kiküldi a kémeket Kánaánba, és: „Amikor eljutottak az Eskól-völgyig, lemetszettek ott egy szőlővesszőt egyetlen szőlőfürttel, amelyet ketten vittek rúdron. Szedtek gránátalmát és fügét is” (4Móz 13,23).

Ez a fa is magasra nő, fénylő sűrű színű a kérge. Dús koronája jó pihenőhelyet biztosít a fáradt vándornak, és menedéket ad a tűző nap elől. Tél kezdetén

levelei lehullanak, majd február elején kezd rügyezni, és március végén, április elején már lombosodik, ami jelzi, hogy közeledik a nyár. „Okuljatok a fügefa példáján: amikor már zsendül az ága, és levelet hajt, tudjátok, hogy közel van a nyár” (Mt 24,32) - mondj a az Úr Jézus.

A fügefa évente háromszor hoz gyümölcsöt. Az első, amikor az ágak végein levő rügyek megindulnak és megjelennek az első levelek. Közöttük ott található a kis, fiatal fügék. Ezt előfügének nevezik. Ez azért fontos, mert ha az előfüge hiányzik, akkor a fa terméketlen lesz. Ezért átkozta meg az Úr Jézus azt a fügefát, amelyen nem találta meg ezeket a gyümölcsöket: „Meglátott egy fügefát az út mellett, odament, de semmit sem talált rajta, csak levelet. Ekkor így szólt hozzá: 'Ne teremjen rajtad gyümölcs soha többé!' És hirtelen elszáradt a fügefa” (Mt 21,19).

Az igazi fügeérés a második és a harmadik terméskor következik be. A második, amelyik a nyár elején jelenik meg, a korai füge (bikkurá). Hóseás könyvében ezt olvassuk: „Őseitekre úgy néztem, mint a fügefa első termésére” (Hós 9,10). Nagyon jó ízű, leveses, szívesen fogyasztott gyümölcs.

A koratavaszon megjelent hajtásokból fejlődik ki a harmadik termés, a kései füge, a tőéné. Ez a legjobb fajta füge. Augusztus vége és szeptember eleje a szüretelés ideje. Frissen és szárítva egyaránt fogyasztják. Ezt fejezi ki a következő vers: „Sőt még a környékeliek is, ... bőven hoztak kenyeret szamarakon, tevéken, öszvéreken és marhákon, élelmet, lisztet, préselt fügét és aszú szőlőt” (1Krón 12,41).

A füge gyógyító hatásáról is olvashatunk a Bibliában. Amikor Ezékiás király halálosan megbetegedett, Ézsaiás préselt fügével gyógyította. „... ezt mondta: Hozzatok egy csomó préselt fügét, tegyétek rá a kelevényre, és életben fog maradni” (Ézs 38,21).

A fügét egyébként a Bibliában sokszor a szőlővel együtt említik (1Kir 5,5; Mik 4,4). A fügefa pusztulása súlyos ítéletet jelentett: „A szőlőtől elszáradt, a fügefa elhervadt, ...a mező minden fája kiszáradt. Eltűnt az öröm is az emberekből” (Jóel 1,12). A szél-től lehullt füge az utolsó ítéletet hirdeti: „... és az ég csillagai lehullottak a földre, ahogyan a fügefa hullatja éretlen gyümölcsét...” (Jel 6,13)

K. J.